

Voorwoord

Voor u ligt het vernieuwde raamleerplan accordeon van de Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica. (NOVAM)

Geheel actueel en aangepast aan de eisen des tijds. Vanzelfsprekend zijn de basisbegrippen in de muzikaleer niet aan verandering onderhevig. Toch is het zinvol om een leerplan als dit op gezette tijden te actualiseren. Niet alleen interesses van leerlingen veranderen, maar ook en vooral wijzigen inzichten betreffende lesmethodes gedurende het verstrijken der jaren.

Met name is aanpassing van exameneisen van groot belang omdat ook met regelmaat eigentijdse muziekwerken worden gecomponeerd en uitgegeven. Zeker op het gebied van accordeon zijn de laatste decennia interessante ontwikkelingen waar te nemen. Ontwikkelingen die zowel het spelniveau als ook de artistieke muzikale aspecten betreffen.

Het vorige leerplan dateert inmiddels van 1992 en dat was een goede reden tot de herziening daarvan. Het nieuwe raamleerplan kwam tot stand door vakbekwame musici: Ronald van Overbruggen en Henri Lievens

Ik ben er van overtuigd dat deze nieuwe editie zijn nut weer zal bewijzen en zijn weg zal vinden naar educatieve instellingen en docenten.

Mede namens NOVAM Nederland spreek ik mijn waardering uit voor de auteurs – dhr. Ronald van Overbruggen, dhr. Henri Lievens en dhr. Henk v/d Berg – voor hun positieve bijdragen en adviezen bij de totstandkoming van het leerplan.

Joop van Strien
Voorzitter NOVAM Nederland

Het doel van de opleiding

De opleiding beoogt accordeonisten de gelegenheid te bieden, binnen het raam van bereikbare vermogens, een zodanig muzikaal en speltechnisch niveau te bereiken dat het musiceren op een voldoening schenkende en muzikaal verantwoorde wijze kan geschieden.

In algemene zin is de doelstelling: Een bijdrage te leveren tot het vermogen van muzikale zelfexpressie.

Een accordeonopleiding wordt in Nederland op uiteenlopende plaatsen (bijv. aan muziekscholen, in verenigingen en in privépraktijken) volgens verschillende methodieken verzorgd. De inrichting van de opleiding met betrekking tot bijv. individuele- en/of groepslessen zal misschien verschillen, echter in alle gevallen dienen essentiële zaken als speelhouding, techniek, balgvoering, toonvorming, articulatie, frasering, basbehandeling etc.. aan de orde komen.

De ontwikkeling van een goed muzikaal voorstellings- vermogen, door middel van weldoordachte gehoortraining, evenals ritmische scholing- beide als onderdeel van de instrumentale opleiding- dienen steeds opnieuw te worden geactiveerd. De eisen hiervoor zijn in de examenprogramma's onder solfège opgenomen.

Direct met het voorgaande houdt verband, de wijze waarop een goede leesvaardigheid dient te worden ontwikkeld, onder meer door middel van *het prima vista spel*.

Tenslotte is er de algemene muziekleer, waaronder kennis van toonsoorten, maatsoorten, gangbare terminologie betreffende tempo, dynamiek en voordracht.

Dit onderdeel van de opleiding dient zoveel mogelijk te worden geïntegreerd, uitgaande van de speelliteratuur die wordt gebruikt. Muziektheorie moet niet worden beschouwd als doel op zichzelf, maar mede om muzikaal inzicht en vormgevoel te bevorderen.

Op dezelfde wijze kunnen de leerlingen vertrouwd worden gemaakt met de belangrijkste principes betreffende de bouw en werking van het instrument.

Samenvattend kan worden gesteld dat de accordeonopleiding een brede algemene muzikale en instrumentale vorming moet bieden, die ook moderne speeltechnieken omvat, zodat de leerlingen daar in elk geval qua kennis en voor zover mogelijk ook qua kunde mee vertrouwd zijn.

Examenreglement

Artikel 1

De kandidaat dient gedurende het examen te beschikken over:

- a. een instrument, dat aan de normale eisen van bespeelbaarheid voldoet.
- b. Het volledige muziekmateriaal, dat voor het examen benodigd is.

Artikel 2

Het examenprogramma dient vóór de aanvang van het examen in duplo te worden ingeleverd.

Artikel 3

De voor de examens geldende beoordelingsrubrieken en predicaten zijn vermeld in “De rubrieken van de examenrapporten”.

Artikel 4

De kandidaat kan met gemiddeld het cijfer 6 het desbetreffende diploma behalen., met dien verstande dat voor het praktische deel van het examen minimaal een 6 wordt behaald.

Artikel 5

De tijdsduur van de examens bedraagt voor het theorie-examen:
A- en B-examen: 60 minuten

C- en D-examen: 90 minuten

De tijdsduur van het praktische deel van het examen bedraagt:

Voor het A-examen: 30 minuten

Voor het B-examen: 40 minuten

Voor het C-examen: 50 minuten

Voor het D-examen: 60 minuten

Artikel 6

De kandidaat dient 30 minuten vóór de aanvang van het examen aanwezig te zijn.

De examencommissie is gemachtigd kandidaten die te laat komen, van het examen uit te sluiten.

Artikel 7

De beoordeling door de examencommissie, zoals deze is vastgelegd in de predicaten, is bindend. Discussie hierover is daarom niet mogelijk.

Artikel 8

De examencommissie bestaat uit minimaal 3 personen te weten:

- De docent van de betreffende kandidaat
- De examencoördinator of diens plaatsvervanger, Novam, die als voorzitter van de examencommissie verantwoordelijk is voor een correct verloop van de examens en die het beoordelingsgesprek leidt.
- Een examiner door de Novam aan te wijzen, bij voorkeur een docent uit het vakgebied waarop de kandidaten moeten worden beoordeeld.

Exameneisen examen A

Theorie

Doormiddel van een schriftelijke toetsing moet de kandidaat blijk geven van:

1. Het vlot kunnen lezen van het notenschrift tot en met 3 kruizen en 3 mollen.
2. Kennis van de bouw van de grote tertstoonladder tot en met 3 kruizen en 3 mollen
3. Het kunnen vaststellen in welke toonaarden de praktische examenopgaven staan
4. Het kunnen hanteren van de begrippen: stamtoon, stamtoonladder, diatonische toonladder
5. Van voorgespeelde majeuretoonladders, waarin bij enkele ladders wordt afgeweken van de majeureintervallen, kunnen bepalen welke ladders “goed” of “fout” werden gespeeld.

Intervallen

Kennis van en inzicht in de samenstelling van de diatonische intervallen vanuit de grondtoon binnen de majeuretoonladder en het auditief kunnen toepassen van deze intervallen, blijkend uit:

- Het vanuit de muzieknotatie kunnen herkennen en bouwen van de diatonische intervallen, tot en met het octaaf vanuit de grondtoon van de majeuretoonladders van C, F en G.
- Het op gehoor kunnen noteren (schrijfdictee) van de diatonische intervallen tot en met de kwint in stijgende richting vanuit de grondtoon van de majeuretoonladder van C of het vanuit voorgedrukte

antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welk interval gespeeld wordt.

- Het op het gehoor kunnen noteren (schrijfdictee) van een eenvoudig melodisch dictee in C majeur of vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welke melodie gespeeld wordt. (bijlage 3)

Akkoorden

Kennis van en inzicht in de bouw van de grote drieklank in grondligging, onder andere blijkend uit het kunnen noteren van de grote drieklanken op de tonica van de majeurtoonladders tot en met 3 kruizen en 3 mollen.

Maat en ritme

Kennis van en inzicht in de maatsoorten: 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, evenals in samenhang hiermee kennis van de vorm en waarde van de voor deze fase meest gebruikelijke noten en rusten, blijkend uit:

- het in relatie tot de bovengenoemde enkelvoudige en samengestelde maatsoorten kunnen toelichten van de begrippen: maat, maatstreep, maatteken, maataccent, opmaat, hoofd-en onderverdeling, hoofd en nevenaccent, zwaar-licht
- Het beheersen van de ritmische bouwstenen voor het A-niveau. (bijlage 7.1)
- Het kunnen noteren (schrijfdictee) van een eenvoudig ritmisch dictee in 2/4 of 3/4 maat op basis van de ritmische bouwstenen niveau A, of het vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welk ritme wordt gespeeld. (bijlage 5).

Melodiebouw, frasering, vormen

Het herkennen van een eendelige liedvorm van 2x2 en 2x 4 maten blijkend uit het kunnen aanduiden van de muzikale zinsbouw door het plaatsen van fraseringbogen of komma's (bijlage 10)

Uitvoeringsaanwijzingen

Kennis en inzicht in de navolgende begrippen en de bijhorende termen en notatie-tekens:

- Articulatie: legato, staccato, portato, marcato.
- Dynamiek: stabiele dynamiek (pp,p,mp, mf, ff) en overgangsdynamiek (crescendo, decrescendo, diminuendo, morendo, smorzando)
- Tempo: vijf hoofdgroepen met de daarbij behorende temponamen en termen voor versnelling en vertraging van het tempo.
- Herhalings- en verwijzingstekens: o.a. da capo, dal segno, coda.

Orkestscholing

Kennis en inzicht in het ontstaan van de toon, de omvang en de stemming van het eigen instrument.

Solfège

Het ten gehore brengen van een bij het niveau passende voorbereide solfège in C majeur (bijlage 6)

Instrumentale toepassing

Prima Vista Ritmisch

Het op instrumentale of vocale wijze uitvoeren van een eenvoudig ritmisch fragment gebaseerd op de bouwstenen voor fase A, naar keuze in de maatsoorten: 2/4, 3/4 , 4/4, 6/8
Voor niveau aanduiding (zie bijlage 7.1 en 7.2)

Prima Vista melodisch

Het op instrumentale wijze (prima vista) uitvoeren van een melodisch fragment. In dit fragment dient gebruik te worden gemaakt van de verschillende maatsoorten en ritmische bouwstenen voor het A-niveau. (zie bijlage 8.1)

Speeldictee

Het op het gehoor herkennen en naspelen van eenvoudige melodische fragmenten in majeur binnen de omvang van een octaaf, overwegend in seconden en tertsen voortschrijdend. De hoogte van de eerste toon wordt aangegeven. (Zie bijlage 9)

Uit het hoofd spelen

Het uit het hoofd spelen van een korte melodie in de vorm van een eenvoudig volksliedje of popsong of van een stuk uit het speelrepertoire voor het examen.

Improvisatie

Het afsluitend beantwoorden van een vraagzin in majeur binnen de meest eenvoudige liedvorm van 2x2 of 2x4 maten (in 2/4 3/4 4/4) (bijlage 10.1)

Praktijk exameneisen A

(M II, voor instrumenten met standaardbassen)

Techniek.

- a. Het spelen van toonladders t/m 3 kruizen en 3 mollen. Rechterhand over 2 octaven, kleine instrumenten één octaaf
- b. Het spelen van drieklanken, met omkeringen op de grondtonen van bovengenoemde toonladders, drieledig gelijk aangeslagen en kortgebroken, alleen rechts.
Speelmanieren: legato – staccato - portato

Etudes en Voordrachtstukken.

- a) Twee etudes van verschillend karakter.
- b) Twee voordrachtstukken van verschillend karakter.
- c) Samenspelstuk. 2 accordeons of accordeon met ander instrument. Voorbeelden examenstukken : Etudes, Voorbeelden Etudes A examen.
Voordrachtstukken: Concoursen Solisten afdelingen IV en V.

Eisen voor het B-examen

Theorie

Doormiddel van een schriftelijke toetsing moet de kandidaat blijk geven van:

Het vlot kunnen lezen van het muziekschrift in de sleutels en binnen de omvang van het instrument tot en met 3 kruizen en 3 mollen op grond van inzicht in:

- I. Notatie van de vaste voortekens, notatie van dubbelalteraties en bijbehorende benamingen
- II. Notatie enkelvoudige herstellingen, dubbele herstelling, notatie van diatonische en chromatische halve afstanden en enharmonisch gelijke tonen.
- III. Plaatsing van stokken en vlaggetjes, metrische notatie

Toonladders

Kennis van en inzicht in de bouw van de majeur- en de mineurtoonladders (oorspronkelijke, harmonische en melodische) tot en met 3 kruizen en 3 mollen blijkend uit:

- I. Het kunnen bouwen van de mineurtoonladders vanuit paralleliteit met de majeurtoonladders en vanuit de oorspronkelijke mineurtoonladders naar de harmonische en melodische mineurvarianten.
- II. Het kunnen omgaan met de begrippen: kleine tertstonladder, toevallige verhoging of verlaging, toonsoort en grondtoon.
- III. Van een reeks toonladders welke op verschillende hoogten ten gehore worden gebracht, kunnen bepalen of

deze majeur, mineur-oorspronkelijk (aeolisch), mineurharmonisch of mineurmelodisch zijn.

Intervallen

Kennis van en inzicht in de samenstelling van de diatonische intervallen rein, klein en groot binnen het octaaf, zoals deze voorkomen in de majeur- en mineurtoonladder (oorspronkelijke/aeolische) en het auditief kunnen toepassen van deze intervallen, blijktend uit:

- I. Het vanuit de muzieknotatie kunnen herkennen en bouwen van deze diatonische intervallen vanuit de grondtoon van de majeur- en mineurtoonladders tot en met 3 kruizen en 3 mollen.
- II. Het op gehoor kunnen noteren (schrijfdictee) van de diatonische intervallen in stijgende richting vanuit de grondtoon van de majeur- en mineurtoonladder (aeolisch) of het vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welk interval gespeeld wordt.
- III. Het op het gehoor kunnen noteren (schrijfdictee) van een eenvoudig melodisch dictee in majeur of mineur tot en met 1 kruis of mol of het vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welke melodie gespeeld wordt. (zie bijlage3)

Akkoorden

Kennis van en inzicht in de bouw van de grote en kleine drieklank in grondligging. Blijkend uit:

- I. Het kunnen noteren van grote en kleine drieklanken tot en met 3 kruizen en 3 mollen in grondligging.
- II. Het kunnen noteren van grote en kleine drieklanken in kort gebroken vorm voor het eigen instrument op de grondtonen van de majeur- en mineurtoonladders tot en met 3 kruizen en 3 mollen.

- III. Van een reeks grote en kleine drieklanken in grondligging, welke per paar op dezelfde grondtoon worden voorgespeeld, bepalen welke groot of klein zijn. (zie bijlage 4)

Maat en ritme.

Aan de voor het A-examen genoemde maatsoorten worden de volgende toegevoegd: regelmatig $2/2$, $6/4$, $9/8$, $12/8$.

Onregelmatig: $5/4$, $7/4$, $5/8$, $7/8$.

Kennis van en inzicht in de hoofd- en onderverdeling van deze maatsoorten, blijkend uit:

- I. Bekendheid met veel voorkomende verdelingen van de kwartnoot, groeperingen binnen de achtste maat, gepunteerde figuren, syncopen en de antimetrische figuren duool en trioool op 1 tel
- II. Het beheersen van de ritmische bouwstenen voor het B-niveau (zie bijlage 13)
- III. Het kunnen omgaan met begrippen arsis, thesis, opmaat en enkelvoudig, samengesteld, binair en ternair ritme.
- IV. Het kunnen noteren (schrijfdictee) van een ritmisch dictee in $2/4$, $3/4$, of $6/8$ maat op basis van de ritmische bouwstenen B (in een eenvoudige context) of vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welk ritme wordt gespeeld (voor niveau-aanduiding zie bijlage 6.3)

Melodiebouw, frasering, vormen

Kennis van en inzicht in muzikale zinsbouw (symetrisch), blijkend uit:

- I. Het analyseren van de structuur van een muzikale volzin door de structuurdelen (vóór- en nazin, vraag en antwoord) te onderscheiden.

- II. Het kunnen aangeven van de plaats van de muzikale cesuren door middel van fraseringsboog, komma en/of inkepingsteken. (zie bijlage 10)

Uitvoeringsaanwijzingen

Aan de voor het A-examen genoemde begrippen en de bijbehorende termen en notatietekens worden de volgende toegevoegd:

- Articulatie: staccatissimo, tenuto, non legato, leggiero.
- Dynamiek: *sf* of *sfz*, *rfz* of *rinf*, $>$ of \wedge , *fp* of *sfp*
- Toevoegingen: *piu*, *assai*, *molto*, *meno*, *poco*, *non troppo*, *pochettino*.
- Karakter-aanduidingen: *agitato*, *animato*, *con moto*, *dolce*, *espressivo*, *feroce*, *gracioso*, *maestoso*, *mosso*, *sostenuto*.
- Herhalingstekens en afkortingen.

Solfège.

Het ten gehore brengen van een bij het niveau passende voorbereide solfège in majeur en mineur (zie bijlage 6)

Instrumentale toepassing

Prima vista ritmisch

Het op instrumentale of vocale wijze uitvoeren (prima vista) van een ritmisch fragment gebaseerd op de ritmische bouwstenen voor fase B, naar keuze in de maatsoorten $2/4$, $3/4$, $4/4$, $3/8$, $6/8$, $2/2$. (zie bijlage 7.3 en 7.4)

Prima vista melodisch

Het op instrumentale wijze (prima vista) uitvoeren van een melodisch fragment.

In dit fragment dient gebruik te worden gemaakt van verschillende maatsoorten en ritmische bouwstenen voor fase B in een eenvoudige context. Voor dit onderdeel komen ook bij deze fase passende melodische orkestpartijen in aanmerking. (zie bijlage 8.2)

Speeldictee

Het op het gehoor herkennen en naspelen van eenvoudige melodische fragmenten binnen de omvang van een octaaf, overwegend in seconden, tertsen, kwarten en kwinten, voortschrijdend in de majeur- en mineurtoonsoorten tot en met 2 kruizen en 2 mollen. De hoogte van de eerste toon wordt aangegeven. (zie bijlage 9)

Uit het hoofd spelen

Het uit het hoofd spelen van een (gedeelte van de) voor het examen voorbereide speelstukken (etude of voordrachtstuk).

Improvisatie

Het instrumentaal improviseren binnen het raam van een enkelvoudige eendelige liedvorm, zowel in majeur als mineur. In muzikale dialoog met de docent ontstaat in onderlinge aanvulling een volzin. De vormgevende vraag en antwoorddelen dienen daarbij op herkenbare wijze te worden toegepast binnen de muzikale structuur van voor- en nazin. (zie bijlage 10.2)

Prima vista auditief

Het van buiten spelen van een kort melodisch fragment van 2 á 4 maten in C,F of G majeur, nadat dit de kandidaat enkele ogenblikken ter inzage is voorgelegd. (zie bijlage 11)

Praktijk exameneisen B

Techniek

Toonladders

Het uit het hoofd spelen van grote tertstoonladders tot en met 3 kruizen en 3 mollen over twee octaven rechts en links. Het spelen van kleine tertstoonladders (oorspronkelijk, harmonisch en melodisch tot en met 3 kruizen en 3 mollen, over twee octaven, alleen rechts.

Drieklanken

Het spelen van drieklanken met omkeringen op de grondtonen van bovengenoemde toonladders, drieledig gelijk aangeslagen en kort gebroken.

Etudes

- a) Drie etudes van verschillend karakter.
- b) Drie voordrachtstukken van verschillend karakter, ter hoogte van het Repertorium Concoursen Solisten in de afdeling III Een werk polyfonisch, keuze van de te spelen werken wordt gemaakt door de examinator.
- c) Een samenspelstuk. (accordeon-accordeon of ander instrument)
(Opmerking: mag ook 4 etudes – 2 voordrachtstukken)
Programmavoorbeelden zie bijlage examen B
Voordrachtstukken uit: Concoursen Solisten afdeling III

Eisen voor het C- examen

Theorie

Notatie en toonstelsel

Het vlot op notennamen kunnen lezen van het muziekschrift in de sleutels en binnen de omvang van het eigen instrument, met alle voorkomende dubbele verhogingen en verlagingen.

Toonladders

Kennis en inzicht in de bouw van de majeur-, de mineur- (oorspronkelijke, harmonische en melodische) en de chromatische toonladders tot en met 4 kruizen en 4 mollen en de zigeuner-mineur tot en met 1 kruis en 1 mol, blijkend uit:

- I. Het volgens opdracht kunnen noteren en benoemen van deze toonladders
- II. Van een reeks toonladders, welke vanuit dezelfde grondtoon op de piano of ander instrument worden voorgespeeld, op het gehoor kunnen bepalen tot welke soort (van bovengenoemde toonladders ze behoren.
- III. Het kunnen hanteren van de begrippen: kwintencirkel en modulatie.

Intervallen

Kennis en inzicht in alle diatonische en chromatische intervallen binnen het octaaf, blijkend uit:

- I. Het volgens gegeven opdracht kunnen noteren of vanuit de muzieknoot kunnen herkennen van deze intervallen in stijgende richting vanuit een willekeurige toon.
- II. Het kunnen hanteren van de begrippen: stamtooninterval, diatonisch en chromatische interval, enharmonisatie van intervallen en de omkering van intervallen.
- III. Het op gehoor kunnen noteren (schrijfdictee) van voorgespeelde diatonische intervallen in stijgende richting vanuit de grondtoon van de majeur- en

mineurtoonladders of het vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welk interval en welke chromatische wijziging wordt gespeeld.

- IV. Het op het gehoor kunnen noteren (schrijfdictee) van een melodisch dictee in majeur of mineur tot en met 2 kruizen of 2 mollen of het vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welke melodie gespeeld wordt. (bijlage 3)

Akkoorden

Kennis van en inzicht in de bouw van de grote, kleine, verminderde en overmatige drieklanken, blijkend uit:

- I. Het kunnen noteren van grote en kleine drieklanken in grondligging op de grondtonen van de toonladders voor de C-fase
- II. Het kunnen noteren van kort en langgebroken grote en kleine drieklanken voor het eigen instrument op de grondtonen van de toonladders van de C-fase
- III. Het vanuit muzieknotatie kunnen herkennen en/of het kunnen noteren van de verminderde en overmatige drieklanken in grondligging op de grondtonen C,F,G,D en Bes.
- IV. Het op het gehoor kunnen vaststellen van grote en kleine drieklanken, welke op de piano of een ander instrument, in gebroken vorm op verschillende hoogten worden voorgespeeld. (voor niveau zie bijlage 4)

Maat en ritme

Aan de voor het B-examen genoemde maatsoorten worden de volgende toegevoegd: regelmatig: $3/2$, $4/2$, $2/8$, $4/8$ onregelmatig: $8/8$, $9/8$.

Kennis van en inzicht in de hoofd- en onderverdeling van deze maatsoorten (regelmatig en onregelmatige indelingen), blijkend uit:

- I. Bekendheid met ritmische structuren zoals aangegeven in de ritmische bouwstenen voor het C niveau (zie bijlage 6.5)
- II. Inzicht in de meest voorkomende antimetrische figuren te weten kwartool, sextool, dubbele triool, kwartentriool, achtstenduoel, en kwartenduoel, ook in onderverdelingen.
- III. Het kunnen noteren (schrijfdictee) van een ritmische dictee in 2/4, 3/4 , 4/4 of 6/8 met gebruikmaking van ritmische figuren, gebaseerd op de ritmische bouwstenen voor fase B (ook duoel en triool) of vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welk ritme wordt gespeeld.

Melodiebouw, frasering, vormen

Kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de vorm- en melodieleer, blijkend uit:

- I. Het kunnen hanteren van de begrippen: muzikale volzin, periode, twee- en driedelige liedvorm, rondo, variatievorm.
- II. Het kunnen indelen van een genoemde melodie in muzikale zinsdelen / zinnen / perioden.
- III. Het globaal kunnen analyseren van een voor te leggen en/ of te beluisteren muziekvoorbeeld, geschreven in een lied-, rondo- of variatievorm (zie ook bijlage 10 improvisatie)

Uitvoeringsaanwijzingen

Aan de voor het B- examen genoemde begrippen en de bijbehorende termen en notatietekens worden de volgende toegevoegd:

- ✓ Articulatie: martellato, pizzicato
- ✓ Dynamiek: pppppppppp *poco a poco*, *sempre piu*, *sempre meno*
- ✓ Tempo / karakter: allargando, comodo, energico, grandioso, passionate, pastorale, scherzando, ad libitum,

A piacere, L'istesso tempo.

Versieringen

Kennis van en inzicht in de notatie en uitvoering van de korte voorslag, pralltriller, mordent, dubbelslag boven de noot en na de gepunteerde noot, naslag en triller, blijkend uit het kunnen herkennen in gegeven muziekvoorbeelden en het kunnen uitschrijven van de uitvoeringswijze van de bovengenoemde versieringen.

Orkestscholing

Kennis van het instrument blijkend uit:

- I. Uitgebreide kennis van het basklavier.
- II. Kennis van de akkoordenregistratie zoals 4 voet, 8 voet, zestien voet.
- III. Kennis van de begrippen 2, 3, en 4 korige instrumenten.

Receptief inzicht

Kennis en inzicht in de algemene karakteristieken van muzikale stijlperiodes zoals Renaissance, Barok, Classicisme, Romantiek en 20e eeuw, verschillende muzikale genres, zoals klassiek, jazz, pop, uit accordeonmuziek uit andere culturen. Dit dient te blijken uit het, aan de hand van beluisterde muziek, aangeven uit welke periode en cultuur de muziek afkomstig is, welk genre het betreft en welke functie de muziek heeft.

Solfège

Het ten gehore brengen van een bij het niveau passende voorbereide solfège. (zie bijlage 6)

Instrumentale toepassing

Prima vista ritmisch

Het op instrumentale of vocale wijze uitvoeren (prima vista) van een ritmisch fragment gebaseerd op de ritmische bouwstenen voor fase C, naar keuze in de maatsoorten $2/4$, $3/4$, $4/4$, $3/8$, $6/8$, $2/2$. In de examenopdracht dienen ook een of meer antimetrische figuren voor te komen. (zie bijlage 7.5 en 7.6)

Prima vista melodisch

Het op instrumentale wijze (prima vista) uitvoeren van een melodisch fragment.

In dit fragment dient gebruik te worden gemaakt van verschillende maatsoorten en ritmische bouwstenen voor fase B in een eenvoudige context. Voor dit onderdeel komen ook bij deze fase passende melodische orkestpartijen in aanmerking. (zie bijlage 8.3)

Speeldictee

Het op het gehoor herkennen en naspelen van eenvoudige melodische fragmenten in majeur en mineur, ook binnen de omvang groter dan een octaaf, overwegend in secunden, tertsen, kwarten en kwinten, voortschrijdend in de majeur- en mineurtoonsoorten tot en met 2 kruizen en 2 mollen. De hoogte van de eerste toon wordt aangegeven. (zie bijlage 9)

Uit het hoofd spelen

Het uit het hoofd spelen van een van de voor het examen voorbereide speelstukken (etude of voordrachtstuk) .

Improvisatie

Het instrumentaal improviseren in majeur en mineur in een muzikale dialoog met docent of mede-leerling, resulterend in een tweedelige liedvorm: en/ of het improviseren op een bourdon of op een eenvoudig accoordschema.

Prima vista auditief

Het van buiten spelen van een kort melodisch fragment van 2 á 4 maten in C,F of G majeur, nadat dit de kandidaat enkele ogenblikken ter inzage is voorgelegd.
(zie bijlage 11)

Praktijk exameneisen C

Techniek

Toonladders

Het spelen van grote terts-toonladders t/m 4 kruizen en 4 mollen, over twee octaven in gelijke- en tegenbeweging.
Het spelen van mineur-toonladders (oorspronkelijke, harmonische en melodische) t/m 4 kruizen en 4 mollen over twee octaven ook links.
Het spelen van de chromatische toonladder t/m 4 kruizen en 4 mollen (alleen rechts)

Drieklanken

Het spelen van de bij de bovengenoemde toonladders behorende drieklanken, gelijk aangeslagen, lang gebroken en kort gebroken met omkeringen en de daarbij voorgeschreven tempi en articulatievormen.

Etudes

Het spelen van één technische studie en één polyfonische etude.
Zie voorbeeldenlijst C-examen.

Voordracht

Het spelen van 3 voordrachtstukken liefst in verschillende stijlen
bv klassiek, volksmuziek, hedendaagse, musette, popmuziek.
Concours solisten afdeling II

Samenspel

Het spelen van één samenspelstuk, bv 2 accordeons, accordeon
en piano, accordeon en blaasinstrument. Moeilijkheidsgraad
Concoursen Solisten afdeling II

Eisen voor het D- examen

Noten en toonstelsel

Het vlot op notennamen kunnen lezen van het muziekschrift in de
sleutels en binnen de omvang van het eigen instrument, met alle
voorkomende dubbele verhogingen en verlagingen.

Het kunnen lezen van in de muziek voorkomende grafische
notaties.

Toonladders

Kennis van en inzicht in de bouw van de majeur-, mineur-,
(oorspronkelijke, harmonische en melodische), en de
chromatische toonladders tot en met 7 kruisen en 7 mollen en de
zigeunertonladder tot en met 3 kruisen en 3 mollen blijkend uit:

- I. Het kunnen noteren, c.q. in de genoteerde vorm kunnen
benoemen van deze toonladders
- II. Van een reeks toonladders, welke op verschillende
hoogte op de piano of op een ander instrument worden

gespeeld, op het gehoor kunnen bepalen tot welk soort (van boven genoemde toonladders) ze behoren.

Intervallen

Kennis van en inzicht in de diatonische intervallen en chromatische wijzigingen en hun omkeringen tot en met de duodecime, blijktend uit:

- I. Het volgens te geven opdracht kunnen noteren of vanuit de muzieknootatie kunnen herkennen van deze intervallen in stijgende en dalende richting vanuit een willekeurige toon.
- II. Het kunnen benoemen van de intervallen als consonant en dissonant.
- III. Het op het gehoor kunnen noteren (schrijfdictie) van voorgespeelde diatonische intervallen in stijgende lijn vanuit de gezamenlijke grondtoon van een majeurtoonladder en de gelijknamige mineurtoonladder, of vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictie) welk interval gespeeld wordt; de gezamenlijke grondtoon wordt aangegeven.
- IV. Het op het gehoor kunnen benoemen van de soort van de voorgaande diatonische intervallen vanuit willekeurige grondtonen, verspreid over een groter gebied van het toonstelsel.
- V. Het op het gehoor kunnen noteren (schrijfdictie) van een melodisch dictie in majeur en mineur tot en met 3 kruizen of 3 mollen of het vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictie), welke melodie gespeeld wordt. Dit melodisch dictie kan ook chromatische intervallen en een modulatiebeweging bevatten.

Akkoorden

Kennis van en inzicht in de bouw van de grote, kleine, verminderde en overmatige drieklanken, blijktend uit:

- I. Het kunnen noteren van grote en kleine drieklanken in grondligging op de grondtonen van de toonladders voor de D- fase.
- II. Het kunnen noteren van kort en lang gebroken grote en kleine drieklanken voor het eigen instrument op de grondtonen van de toonladders voor de D-fase
- III. Het vanuit de muzieknotatie kunnen herkennen en/of het kunnen noteren van de verminderde en overmatige drieklanken als samenklank, in grondligging en in kort gebroken vorm voor het eigen instrument op de grondtonen voor de B-fase.
- IV. Van een reeks drieklanken in grondligging, uitgaande van eenzelfde grondtoon per reeks van vier, welke op de piano of in gebroken vorm op een ander instrument worden voorgespeeld, op het gehoor kunnen bepalen hoe deze veranderen in overmatig, groot, klein en verminderd (zie bijlage 4)

Maat en ritme

Kennis van en inzicht in de hoofd- en onderverdeling van alle in de accordeon/ keyboardmuziek gebruikelijke regelmatige en onregelmatige maatsoorten, blijktend uit:

- I. Bekendheid met de in de literatuur voor accordeon/ keyboardmuziek meest voorkomende ritmische structuren.
- II. Inzicht in maatwisselingen en in de accordeon/ keyboardmuziek veel voorkomende antimetrische figuren, syncopen en hemiolen.
- III. Het kunnen noteren (schrijfdictee) van een ritmische dictee in $2/4$ $3/4$ $4/4$ $6/8$ en/of $5/8$ met gebruikmaking van ritmische figuren, hoofdzakelijk gebaseerd op de ritmische bouwstenen voor fase C (ook de betreffende antimetrische figuren) of vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aangeven (luisterdictee) welk ritme wordt gespeeld (zie bijlage 5)

Melodiebouw, frasering, vormen

Globale kennis van en inzicht in veel voorkomende muzikale vormen zoals liedvormen, rondovorm, variatievorm, sonatevorm en fuga, blijkend uit:

- I. Het kunnen beschrijven of vanuit voorgedrukte antwoordmogelijkheden kunnen aanduiden van de grondbeginselen van deze muzikale vormen
- II. Globale kennis van compositievormen en dansvormen zoals: symfonie, (solo)concert, symfonisch gedicht, opera, musical, wals, mars, polka, suite, menuet, sarabande, samba, rumba, mazurka, gavotte, tango etc..

Uitvoeringsaanwijzingen

Kennis van en inzicht in alle in de accordeon/keyboardmuziek gebruikelijke tempo- en karakteraanwijzingen, termen en tekens voor dynamiek, articulatie, herhaling en verwijzing en afkortingen.

Versieringen

Kennis van en inzicht in de notatie en uitvoering van de versieringen zoals deze voorkomen in de accordeon/keyboardmuziek, specifiek in de literatuur voor het instrument van de kandidaat.

Aan de voor de C- fase genoemde versieringen worden de volgende toegevoegd;

Lange voorslag, dubbele voorslag, tremolo, glissando, dubbelslag na de noot en arpeggio.

De kandidaat dient de bovengenoemde versieringen te kunnen herkennen in gegeven muziekvoorbeelden en de uitvoeringswijze ervan te kunnen uitschrijven.

Orkestscholing

Kennis van en inzicht in de historische ontwikkeling van het accordeon / keyboard, omtrent de bouw en constructie van het instrument (behandeling van het onderdeel van bassen of

melodiebassen is afhankelijk van het instrument dat de kandidaat bespeelt).

Kennis van balg-effecten zoals: bellows-shake, stopbalg, wisselbalg en springbalg.

Receptief inzicht

- ✓ Het kunnen geven van een algemene karakteristiek van de ontwikkeling van accordeonmuziek
- ✓ Enige kennis van muzikale stijlen vanaf 1750 tot heden, aan de hand van gegeven literatuurvoorbeelden (niet alleen beperkt tot accordeon-literatuur).
- ✓ Voldoende kennis omtrent componisten, die oorspronkelijk werken voor het accordeon geschreven hebben.
- ✓ Het vervaardigen van een werkstuk (scriptie) over een onderwerp met betrekking tot de accordeon/keyboardmuziek

Solfège

Het ten gehore brengen van een bij het niveau passende voorbereide solfège. (zie bijlage 6)

Instrumentale toepassing

Prima vista ritmisch

Het op instrumentale of vocale wijzen uitvoeren (prima vista) van een ritmisch fragment, gebaseerd op de ritmische bouwstenen niveau C en verder op de voornaamste in de literatuur voor accordeon/ keyboardmuziek voorkomende ritmische figuren (met toepassing van antimetrische figuren en onregelmatige maatsoorten zoals: 5/4 en 7/8). (zie bijlage 7.7)

Prima vista melodisch

Het op instrumentale wijze (prima vista) uitvoeren van melodische fragmenten bij voorkeur afkomstig uit bij deze fase passende orkestpartijen. In deze fragmenten dient gebruik te worden gemaakt van de verschillende maatsoorten en ritmische bouwstenen voor fase C en andere in de accordeon/keyboardmuziek gebruikelijke ritmische figuren. (zie bijlage 8.4)

Speeldictee

Het op het gehoor herkennen en naspelen van melodische fragmenten in majeur en mineur tot en met 3 kruizen en 3 mollen, zo mogelijk met modulaties naar de dominant en paralleltoonsoort en met toepassing van tonale chromatiek. De hoogte van de eerste toon wordt aangegeven. (zie bijlage 9)

Uit het hoofd spelen

Het uit het hoofd spelen van een van de voor het examen voorbereide speelstukken (etude of voordrachtstuk of relevant deel uit solowerk)

Improvisatie

Het instrumentaal improviseren in majeur en mineur modulerend naar dominant en/of parallel toonsoort. Dit dient te blijken uit:

- ✓ Het samen met de docent of een medeleerling een muzikale dialoog laten ontstaan, in een twee- of driedelige liedvorm, waarin de vormgevende zinsdelen en zinnen op evenwichtige wijze in onderlinge verhouding worden gebracht, en /of het improviseren op een akkoordenschema, waaronder bluesschema,(zo mogelijk met piano begeleiding)
- ✓ (zie bijlage 10.4)

Prima vista auditief

Het van buiten spelen van korte melodische fragmenten van 2 á 4 maten in majeur en/ of mineur, nadat de kandidaat deze enkele ogenblikken ter inzage zijn voorgelegd. De melodische en ritmische structuur komt overeen met het prima-vista niveau voor fase C (zie bijlage 11)

Praktijk examen eisen D

Techniek

- a. Het spelen van grote tertstoonladders t/m 7 kruizen en 7 mollen over twee octaven in gelijke en tegenbeweging .
- b. Het spelen van aeolische, harmonische en melodische kleine tertstoonladders , parallel behorende bij de grote tertstoonladders, in gelijke beweging
- c. Het spelen van een zigeuner toonladder
- d. het spelen van een chromatische toonladder tot en met 7 kruizen en 7 mollen over twee octaven in gelijke beweging.
- e. Het spelen van de drieklanken op de grondtonen van bovengenoemde toonladders met de omkeringen, vierledig, lang- en kortgebroken.

Etudes

Twee etudes: een technische en een melodische etude.
zie literatuurlijst.

Voordrachtstukken:

Vier voordrachtstukken, oa, pop, klassiek, diverse stijlen, waarvan de examinerator een keuze kan bepalen.
(zie Repertorium Concoursen Solisten in de afdeling I)

Samenspel

één samenspelstuk, homogeen, heterogeen, homofoon polyfoon,
Op D-niveau al dan niet openbaar .
tijdsduur 30 minuten.
(zie literatuurlijst).

-

Bijlage 3 Melodisch dictee examen A

Intervallen: Omcirkel of onderstreep het juiste interval

interval 1	prime	<u>secunde</u>	terts	kwart	Kwint
interval 2	prime	secunde	terts	kwart	<u>Kwint</u>
interval 3	prime	secunde	<u>terts</u>	kwart	Kwint
interval 4	prime	secunde	terts	kwart	<u>Kwint</u>
interval 5	prime	secunde	terts	<u>kwart</u>	Kwint
Interval 6	<u>prime</u>	secunde	terts	kwart	Kwint

Het kunnen noteren op de balk van volgens onderstaand voorbeeld voor te spelen intervallen. De intervallen kunnen naar keuze harmonisch of melodisch worden voorgespeeld met behulp van een toetsinstrument.

BIJLAGE 3

SCHRIJFDICTEE A

VOORBEELD:

INTERVAL 1

Luisterdictee:

Bij dit melodisch luisterdictee wordt de melodie van voorbeeld 1 van het schrijfdictee enkele keren voorgespeeld.

De leerling dient uit de onderstaande drie mogelijkheden een keuze te maken.

MELODISCH DICTEE A OMCIRKEL HET NUMMER VAN HET VOORGEPELDE DICTEE:

Examen B

Intervallen: Omcirkel of onderstreep het juiste interval

Interval 1	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 2	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 3	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 4	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 5	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 6	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 7	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 8	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 9	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8
Interval 10	r1	g2	g3	r4	r5	g6	g7	r8

INTERVALLEN EXAMEN B VOORBEELD 1

VOORBEELD 2

Schrijfdictee:

onderstaande melodieën worden in twee gedeelten (voorzin en nazin afzonderlijk) voorgespeeld op een toetsinstrument. De leerling noteert op de notenbalk. De eerste toon, de maatsoort en de toonsoort worden gegeven.

MELODICH DICTEE EXAMEN B

46 57

Luisterdictee:

bij dit luisterdictee wordt uitgegaan van de melodie van voorbeeld 2 schrijfdictee.

Deze melodie wordt in twee gedeelten (voorzin en nazin afzonderlijk) enkele keren voorgespeeld.

2 SCHRIJFDICTEE BIJLAGE 3

58 66 75

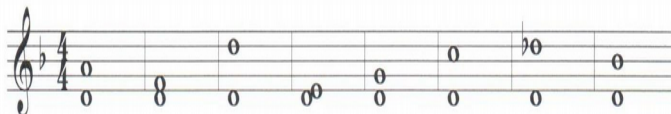
Schrijfdictee I

Het laten benoemen van de soort van de voorgespeelde intervallen

Examen C

Schrijfdictee I

Het laten benoemen van de soort van de voorgespeelde intervallen

Het kunnen noteren (absoluut) van voorgespeelde (harmonische) intervallen in majeur en mineur (oorspronkelijk, harmonisch en melodisch), vanuit de grondtoon in stijgende richting. De toonsoort wordt van te voren aangegeven.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
r5	k3	r8	g2	r4	k7	g7	k6	g6	r1

Schrijfdictee II

Intervalreeks I				Intervalreeks 2			Intervalreeks 3			
1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
g3	o3	k3	v3	r5	v5	o5	g6	k6	v6	o6

Intervalreeks IV			Intervalreeks V			
1	2	3	1	2	3	4
r4	v4	o4	g7	o7	k7	v7

Luisterdictee

Omcirkel het gespeelde interval:

Intervalreeks 1

interval1	<u>g3</u>	o3	k3	v3
interval2	g3	<u>o3</u>	k3	v3
interval3	g3	o3	<u>k3</u>	v3
interval4	g3	o3	k3	<u>v3</u>

Intervalreeks II

interval1	<u>r5</u>	o5	v5
interval2	r5	o5	<u>v5</u>
interval3	r5	<u>o5</u>	v5

Intervalreeks III

interval1	<u>g6</u>	v6	k6	o6
interval2	g6	v6	<u>k6</u>	o6
interval3	g6	<u>v6</u>	k6	o6
interval4	g6	v6	k6	<u>o6</u>

Intervalreeks IV

interval1	<u>r4</u>	o4	v4
interval2	r4	o4	<u>v4</u>
interval3	r4	<u>o4</u>	v4

Intervalreeks V

interval1	<u>g7</u>	v7	k7	o7
interval2	g7	v7	k7	<u>o7</u>
interval3	g7	v7	<u>k7</u>	o7
interval4	g7	<u>v7</u>	k7	o7

Melodisch dictee Schrijfdictee

Onderstaande melodieën worden in twee gedeelten (voorzin en nazin afzonderlijk) voorgespeeld op een toetsinstrument.
De leerling noteert op de notenbalk.

Voor te spelen melodie:
(voorbeeld 2 schrijfdictee)

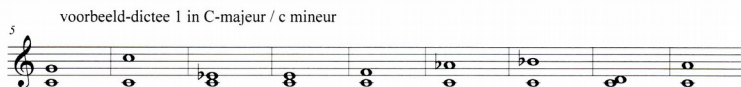

<p>Voorzin: In te vullen voorzin:</p>	<p>Nazin: In te vullen nazin:</p>
<p>Omcirkel de letter van het ontbrekende fragment: Maat 2 en 3:</p> <p>A </p> <p>B </p> <p>C </p> <p>D </p>	<p>Maat 5 en 6:</p> <p>A </p> <p>B </p> <p>C </p> <p>D </p> <p>Maat 7:</p> <p>A </p> <p>B </p> <p>C </p> <p>D </p>

Intervallen Niveau D

Schrijfdictee I

Het kunnen noteren (absoluut) van voorgespelde (harmonische) intervallen vanuit de grondtoon van de majeur- en gelijknamige mineur-toonladders in stijgende richting. De grondtoon, van beide toonsoorten wordt van te voren aangegeven.

Een tweede toetsingsmogelijkheid voor dit schrijfdictee bestaat uit het laten benoemen (relatief) van de soort van de voorgespeelde intervallen:

met betrekking tot voorgaand voorbeeld-dictee 1 dus de volgende invulling:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
r5	r8	k3	g3	r4	k6	k7	g7	g2	g6

Schrijfdictee 2

In dit schrijfdictee betreft het de vaardigheid om diatonische intervallen, majeur en mineur, in stijgende lijn te kunnen benoemen naar hun soort (relatief) vanuit elke willekeurige grondtoon.

14 met betrekking tot de intervallen van voorbeeld-dictee 2 dus de volgende invulling:

23

Met betrekking tot de intervallen van voorbeeld-dictee 2 dus de volgende invulling:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
r5	g6	r4	k7	g7	k3	k6	g2	g3	g6

Luisterdictee D:

Bij het luisterdictee dienen de tien voorgaande intervallen te worden benoemd door het maken van een keuze uit de elf mogelijk voor te spelen verschillende intervallen.

Bij het onderstaand luisterdictee (C majeur/c- mineur) worden de intervallen uit het voorbeeld-dictee 1 (schrijfdictee) voorgespeeld.

Omcirkel/ onderstreep het gespeelde interval:

intervallen											
1	r1	<u>g2</u>	k3	g3	r4	<u>r5</u>	k6	g6	k7	g7	r8
2	r1	g2	k3	g3	r4	r5	k6	g6	k7	g7	<u>r8</u>
3	r1	g2	<u>k3</u>	g3	r4	r5	k6	g6	k7	g7	r8
4	r1	g2	k3	<u>g3</u>	r4	r5	k6	g6	k7	g7	r8
5	r1	g2	k3	g3	<u>r4</u>	r5	k6	g6	k7	g7	r8
6	r1	g2	k3	g3	r4	r5	<u>k6</u>	g6	k7	g7	r8
7	r1	g2	k3	g3	r4	r5	k6	g6	<u>k7</u>	g7	r8
8	r1	g2	k3	g3	r4	r5	k6	g6	k7	<u>g7</u>	r8
9	r1	<u>g2</u>	k3	g3	r4	r5	k6	g6	k7	g7	r8
10	r1	g2	k3	g3	r4	r5	k6	<u>g6</u>	k7	g7	r8

Een tweede toetsingsmogelijkheid voor het luisterdictee bestaat uit het maken van een keuze uit voorbedrukte antwoordmogelijkheden in noten.

als voor te spelen dictee worden weer de intervallen van voorbeeld-dictee 1 (schrijfdictee) genomen.

Voorbeeld-dictee (schrijfdictee 1):

A musical staff in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5).

Omcirkel het nummer van het voorgespeelde interval:

Interval 1: <p>Interval 1: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 6 is circled.</p>
Interval 2: <p>Interval 2: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 11 is circled.</p>
Interval 3: <p>Interval 3: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 3 is circled.</p>
Interval 4: <p>Interval 4: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 4 is circled.</p>
Interval 5: <p>Interval 5: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 5 is circled.</p>
Interval 6: <p>Interval 6: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 7 is circled.</p>
Interval 7: <p>Interval 7: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 9 is circled.</p>
Interval 8: <p>Interval 8: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 10 is circled.</p>
Interval 9: <p>Interval 9: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 2 is circled.</p>
Interval 10: <p>Interval 10: A musical staff with 11 notes. The notes are: 1 (C4), 2 (D4), 3 (E4), 4 (F4), 5 (G4), 6 (A4), 7 (B-flat4), 8 (C5), 9 (D5), 10 (E5), 11 (F5). The number 8 is circled.</p>

Melodisch dictee

NIVEAU D

Schrijfdictee

Onderstaande melodieën worden in twee gedeelten (voorzin en nazin afzonderlijk) voorgespeeld op een toetsinstrument.

De leerling noteert op de notenbalk.

De eerste toon, de maatsoort en de toonsoort worden gegeven.

26 voorbeeld 1

34 voorbeeld 2

Luisterdictee

Bij dit luisterdictee wordt uitgegaan van de melodie van voorbeeld 2 van het schrijfdictee. Deze melodie wordt in twee gedeelten (voorzin en nazin afzonderlijk) enkele keren voorgespeeld. De leerling maakt keuze uit onderstaande acht mogelijkheden:

Voor te spelen melodie:
(voorbeeld 1 schrijfdictee)

<p>Voorzin: In te vullen voorzin:</p>	<p>Nazin: In te vullen nazin:</p>
<p>Omcirkel de letter van het ontbrekende fragment:</p> <p>Maat 2:</p> <p>A B </p> <p>C D </p> <p>Maat 3:</p> <p>A B </p> <p>C D </p>	<p>Maat 5:</p> <p>A B </p> <p>C D </p> <p>Maat 7:</p> <p>A B </p> <p>C D </p>

Bijlage 4: Exameneis : Akkoorden

Niveau B

Onderstaande vijf paar drieklanken worden per paar enkele keren voorgespeeld. De leerling maakt een keuze uit groot of klein.

Met betrekking tot bovenstaand dictee wordt de invulling als volgt:

Onderstreep of omcirkel het voorgespeelde accoord:

1a	1b	2a	2b	3a	3b	4a	4b	5a	5b
groot	<u>groot</u>	groot	<u>groot</u>	groot	<u>groot</u>	<u>groot</u>	groot	<u>groot</u>	groot
<u>klein</u>	klein	<u>klein</u>	klein	<u>klein</u>	klein	klein	<u>klein</u>	klein	<u>klein</u>

Niveau C

Onderstaande grote en kleine drieklanken worden per drieklank enkele keren voorgespeeld. De leerling maakt een keuze uit groot of klein.

Met betrekking tot bovenstaand dictee wordt de invulling dus als volgt:

Omcirkel of onderstreep het voorgespeelde accoord:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
groot	<u>groot</u>	<u>groot</u>	<u>groot</u>	groot	groot	<u>groot</u>	groot	<u>groot</u>	<u>groot</u>
<u>klein</u>	klein	klein	klein	<u>klein</u>	<u>klein</u>	klein	<u>klein</u>	klein	klein

Niveau D

Onderstaande drieklanken worden per reeks enkele keren voorgespeeld. De leerling maakt een keuze uit, verminderd, klein, groot of overmatig.

22 1 a b c d 2 a b c d 3 a b c d

Met betrekking tot bovenstaand dictee wordt de invulling dus als volgt:

Onderstreep of omcirkel het voorgespeelde akkoord:

1a	1b	1c	1d
verm	<u>verm</u>	verm	verm
klein	klein	klein	klein
groot	groot	groot	groot
overm	overm	<u>overm</u>	overm

2a	2b	2c	2d
verm	verm	<u>verm</u>	verm
klein	klein	klein	klein
groot	groot	groot	groot
overm	<u>overm</u>	overm	overm

3a	3b	3c	3d
verm	<u>verm</u>	verm	verm
klein	klein	klein	klein
groot	groot	groot	groot
overm	overm	overm	<u>overm</u>

Niveau B

Schrijfdictee

Onderstaande ritme voorbeelden worden (eventueel per twee maten) enkele keren voorgespeeld of gezongen. De leerling noteert het ritme:

Voorbeeld 1:

Voorbeeld 2:

Luisterdictee

Het ritme voorbeeld 1 (schrijfdictee) wordt enkele keren voorgespeeld. De leerling kiest uit onderstaande mogelijkheden het gespeelde ritme:

Omcirkel het nummer van het voorgespeelde ritme:

The image shows three musical staves, each representing a different rhythmic option. All staves are in 2/4 time. The first staff is labeled with a circled '1' and contains a sequence of notes: a quarter note, two eighth notes, a triplet of eighth notes, and a quarter note. The second staff is labeled with a circled '2' and contains: a quarter note, two eighth notes, a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note. The third staff is labeled with a circled '3' and contains: a quarter note, two eighth notes, a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note.

Bijlage 6, Exameneis : Solfège.

NIVEAU A

Voorbeeld 1:

Voorbeeld 2:

NIVEAU B

Voorbeeld 1:

Voorbeeld 2:

Solfège vervolg:

NIVEAU C

Voorbeeld 1:

Two staves of musical notation in 8/8 time. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The second staff is in bass clef with a key signature of one flat. The melody consists of eighth and quarter notes.

Voorbeeld 2:

Three staves of musical notation in 2/4 time. The first staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F-sharp). The second and third staves are in bass clef with a key signature of one sharp. The melody consists of quarter and eighth notes with rests.

NIVEAU D

Voorbeeld 1:

Two staves of musical notation in 3/4 time. The first staff is in treble clef with a key signature of two sharps (F-sharp and C-sharp). The second staff is in bass clef with a key signature of two sharps. The melody includes a triplet of eighth notes.

Voorbeeld 2:

Two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F-sharp). The second staff is in bass clef with a key signature of one sharp. The melody consists of quarter and eighth notes.

Bijlage 7 Prima-vista ritmisch

Ritmische bouwstenen.

De ritmische bouwstenen vormen een niveau bepalend element dat vooral tot uitdrukking komt in de prima-vista opgaven en ritmische dictees.

Met name de prima-vista ritme-opgaven zijn direct gekoppeld aan de per niveau vastgestelde ritmische bouwstenen. Als zodanig vormen ze voor de leerling een vast oriëntatiepunt. Voldoende inzichtelijke en motorische beheersing van de ritmische bouwstenen, zal leiden tot succesvolle toepassing in de prima-vista opgaven.

Met betrekking tot de ritmische dictees dienen de bouwstenen eveneens als oriëntatiepunt. Bij de ritmische dictees worden de bouwstenen echter in een eenvoudiger context in de opgaven verwerkt dan in de prima vista ritme-opgaven, of wordt zelfs (bij de hogere niveaus) uitgegaan van de bouwstenen van een lager niveau. dit geldt eveneens voor het melodisch prima vista spel. Met betrekking tot het repertoire (voordrachtstukken en etudes) kan worden opgemerkt, dat de bouwstenen eveneens als oriëntatiepunt dienen, doch dat hier (met name bij niveau A) ook bouwstenen van een hoger niveau aanwezig kunnen zijn.

Ritmische bouwstenen

7.1 NIVEAU A

7.1.1 ♩ = teleenheid

Exercise 7.1.1 consists of three rows of rhythmic notation on a five-line staff. The first row contains: a quarter note, a quarter rest, an eighth note with a flag, a quarter note with a flag, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes with a beam, and another pair of eighth notes with a beam. The second row contains: a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a half note, a whole rest, a half note, a whole rest, and a whole note. The third row contains: a whole rest, a pair of eighth notes, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a pair of eighth notes with a beam, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, and a quarter note with a flag.

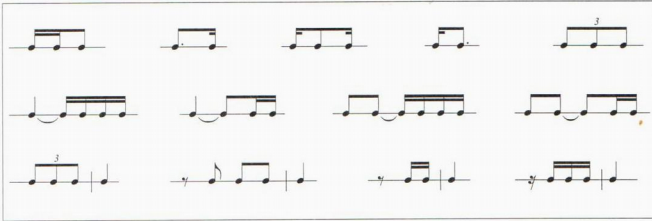
7.1.2 ♩ of ♪ = teleenheid

Exercise 7.1.2 consists of two rows of rhythmic notation on a five-line staff. The first row contains: a quarter note, a pair of eighth notes with a beam, a quarter note with a flag, a pair of eighth notes with a beam, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, and a quarter note with a flag. The second row contains: a pair of eighth notes with a beam, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, a quarter note with a flag, and a quarter note with a flag.

Prima-vista Ritme

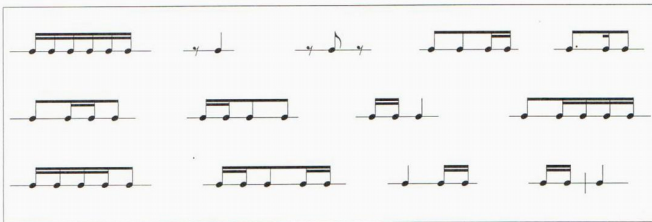
Niveau A

7.3.1 ♩ = teleenheid

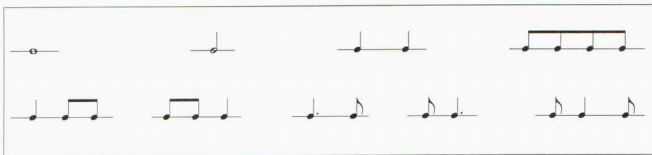
Musical notation for exercise 7.3.1, where the quarter note (♩) is the unit. The exercise consists of three rows of rhythmic patterns on a five-line staff. The first row contains five measures: a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a triplet of quarter notes. The second row contains four measures: a quarter note followed by a beamed eighth-note pair, a quarter note followed by a beamed eighth-note pair, a quarter note followed by a beamed eighth-note pair, and a quarter note followed by a beamed eighth-note pair. The third row contains four measures: a triplet of quarter notes, a quarter note with a fermata, a quarter note with a fermata, and a quarter note with a fermata.

7.3.2 ♩ of ♪ = teleenheid

Musical notation for exercise 7.3.2, where the quarter note (♩) or eighth note (♪) is the unit. The exercise consists of three rows of rhythmic patterns on a five-line staff. The first row contains five measures: a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note. The second row contains four measures: a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note. The third row contains four measures: a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note.

7.3.3 ♩ = teleenheid

Musical notation for exercise 7.3.3, where the quarter note (♩) is the unit. The exercise consists of two rows of rhythmic patterns on a five-line staff. The first row contains five measures: a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note. The second row contains five measures: a quarter note, a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note.

Prima Vista ritme

Niveau B

Voorbeeld 1:

Voorbeeld 2:

Voorbeeld 3:

Voorbeeld 4:

Voorbeeld 5:

Ritmische Bouwstenen

Niveau C

7.5.1 ♩ = teleenheid

The image shows a musical score for rhythmic exercises, labeled 7.5.1. The title indicates that a quarter note (♩) represents a 'teleenheid' (beat unit). The score is written on a single staff and consists of eight lines of music. The exercises include various rhythmic patterns, such as eighth notes, sixteenth notes, and triplets. The first line starts with eighth notes and quarter notes. The second line features eighth notes and quarter notes, with a triplet of eighth notes. The third line shows eighth notes and quarter notes, with a triplet of eighth notes. The fourth line contains eighth notes and quarter notes, with a triplet of eighth notes. The fifth line features eighth notes and quarter notes, with a triplet of eighth notes. The sixth line shows eighth notes and quarter notes, with a triplet of eighth notes. The seventh line contains eighth notes and quarter notes, with a triplet of eighth notes. The eighth line features eighth notes and quarter notes, with a triplet of eighth notes. The score is enclosed in a rectangular box.

Ritmische bouwstenen vervolg C

7.5.2 ♩ of ♪ = teleenheid

7.5.2 Musical exercise consisting of 20 measures (5 rows by 4 columns) on a single staff. The exercises are: Row 1: Four measures of eighth notes. Row 2: Four measures of eighth notes with accents. Row 3: Four measures of eighth notes with accents. Row 4: Four measures of eighth notes with triplets. Row 5: Four measures of eighth notes with triplets.

7.5.3 ♩ = teleenheid

7.5.3 Musical exercise consisting of 12 measures (3 rows by 4 columns) on a single staff. The exercises are: Row 1: Four measures of eighth notes. Row 2: Four measures of eighth notes with triplets. Row 3: Four measures of eighth notes with triplets, quintuplets, and sextuplets.

Prima vista ritme

Niveau C

Voorbeeld 1:

Two staves of musical notation in 3/4 time. The first staff contains a sequence of eighth and sixteenth notes with a triplet of eighth notes. The second staff continues the pattern with a triplet of eighth notes and a quarter note.

Voorbeeld 2:

Two staves of musical notation in 3/4 time. The first staff features eighth notes with a triplet of eighth notes. The second staff includes a triplet of eighth notes and a pair of eighth notes.

Voorbeeld 3:

Two staves of musical notation in 4/4 time. The first staff shows eighth notes with a triplet of eighth notes. The second staff includes a triplet of eighth notes and a quarter note.

Voorbeeld 4:

Two staves of musical notation in 6/8 time. The first staff starts with a 'rit.' marking and contains eighth notes. The second staff includes a pair of eighth notes.

Voorbeeld 5:

Two staves of musical notation in 4/4 time. The first staff contains eighth notes with rests. The second staff includes eighth notes with rests.

Voorbeeld 6:

Two staves of musical notation in 6/8 time. The first staff starts with a 'rit.' marking and contains eighth notes. The second staff continues with eighth notes.

Prima Vista ritme

Niveau D

Voorbeeld 1:

Two staves of musical notation. The first staff is in 4/4 time and contains a continuous eighth-note pattern. The second staff is in 3/4 time and features a sequence of eighth-note patterns, including a triplet of eighth notes.

Voorbeeld 2:

Two staves of musical notation. The first staff is in 4/4 time and shows a sequence of eighth-note patterns, including a triplet of eighth notes. The second staff is in 4/4 time and shows a sequence of eighth-note patterns, including a quintuplet of eighth notes and a triplet of eighth notes.

Voorbeeld 3:

Two staves of musical notation. The first staff is in 6/8 time and shows a sequence of eighth-note patterns, including a pair of eighth notes beamed together. The second staff is in 6/8 time and shows a sequence of eighth-note patterns, including a triplet of eighth notes.

Voorbeeld 4:

Two staves of musical notation. The first staff is in 6/8 time and shows a sequence of eighth-note patterns, including a pair of eighth notes beamed together. The second staff is in 6/8 time and shows a sequence of eighth-note patterns, including a pair of eighth notes beamed together and a quadruplet of eighth notes.

Bijlage 8 Exameenis: Prima vista Melodisch

Niveau A

107 *mf* Traditional

The musical score is written in 4/4 time and consists of two systems. The first system contains four measures, and the second system contains five measures. The piece is marked *mf* and is labeled as 'Traditional'. The score includes a treble clef and a bass clef. Fingerings and articulations are indicated above the notes. Chord symbols are provided below the bass line.

System 1 (4 measures):

- Measure 1: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C4, E4, G4. Chord symbols: C, c, G, c.
- Measure 2: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C4, E4, G4. Chord symbols: C, c, G, c.
- Measure 3: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C4, E4, G4. Chord symbols: C, c, G, c.
- Measure 4: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C4, E4, G4. Chord symbols: F, f, C, f.

System 2 (5 measures):

- Measure 1: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C4, E4, G4. Chord symbols: C, c, G, c.
- Measure 2: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C4, E4, G4. Chord symbols: C, c, G, c.
- Measure 3: Treble clef, notes G4, B4, D5. Bass clef, notes G4, B4, D5. Chord symbols: G, g, D, g.
- Measure 4: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C4, E4, G4. Chord symbols: C, c, G, g.
- Measure 5: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C4, E4, G4. Chord symbol: C.

Niveau B

26

DANSETUDE

Henny Vels

Andante

132

f

F f f G c7 c7 C c7 c7 F f f

Bes bes bes F f f C C c7 c7 F F F

BOOGIE - WOOGIE

Henny Vels

Allegro

133

C c G c C c7 G c7

F f C f C c G c C c G c C C

G7 G F

Niveau C

Marsch

IX.

The musical score for 'Marsch IX.' is presented in four systems. The first system is in G major (one sharp) and 2/4 time, featuring a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The second system continues the piece, ending with a 'Fine' marking. The third system is marked 'TRIO' and changes to B-flat major (two flats) and 2/4 time, with a more complex bass line. The fourth system continues the Trio section, including first and second endings, and concludes with the instruction 'D. C. al Fine'.

Niveau D

Gavotte XI.

The musical score for Gavotte XI is written for piano in G minor (one flat) and 2/2 time. It consists of four systems of music. The first system begins with a circled '1' above the treble clef. The second system begins with a circled '2' above the treble clef. The score features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

Bijlage 9, Exameneis: Speeldictee

NIVEAU A

Musical notation for Niveau A, consisting of two systems of two staves each. The first system is in C major, 4/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The second system is in C major, 4/4 time, with a key signature of one flat (Bb).

NIVEAU B

Musical notation for Niveau B, consisting of two systems of two staves each. The first system is in C major, 4/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The second system is in C major, 4/4 time, with a key signature of one flat (Bb).

NIVEAU C

Musical notation for Niveau C, consisting of two systems of two staves each. The first system is in D major, 4/4 time, with a key signature of two sharps (F# and C#). The second system is in D major, 4/4 time, with a key signature of two sharps (F# and C#).

LITERATUURLIJST ACCORDEON

A-examen:

Etudes:

- Exercises graduées pour L'Accordéon, deel 1 A.Abott C Czerny uitgave Salabert
- Progressiv method for chromatic Freebass accordion, deel 1. B.Borgström
- Preparatory Studies for Beginners E. Harris
- Leichte tonspiele. H. Hummel
- Übungstücke für einzelton-akkordeon (Oettinger)

Voordrachtstukken:

Twee voordrachtstukken van verschillend karakter ter hoogte van het Repertorium Concoursen in de afdelingen IV en V.

B-examen:

Etudes:

- Progressiv Method for chromatic Freebass, deel II B. Borgström
- Akkordeonstudien (Hohner) W. Bloch
- Leichte Tonspiele (Hohner) H. Hummel

Voordrachtstukken:

Twee voordrachtstukken van verschillend karakter,
ter hoogte van het Repertorium Concoursen
Solisten in de afdeling III

C-examen:

Etudes:

- Akkordeonstudien, vanaf 27 W. Bloch (Hohner)
- Der Strebsame Akkordeonist deel II nrs 19 t/m 67 O. Bukowski (Preisler)
- Ungterrichtsmusik II P. Fries (Apollo)
- Heitere Studien deel III K.A. Horn (Hohner)
- Tien Etudes, deel I H. Strategier

Voordrachtstukken:

Twee voordrachtstukken van verschillend karakter, ter
hoogte van het Repertorium Concoursen en Solisten in
de afdeling II

D-examen:

Etudes:

- Der Strebsame Akkordeonist deel III O. Bukowski/ C Czerny (Preisler)
- Gradus ad Parnassum, deel I (Hohner)
- Geläufigkeits- und Vortragstücke im Klassischen Stil. G.Espitalier
- Vortrag und Unterrichtsmusik deel I F. Ladewich (Schott)
- Melodische etüden für das Akkordeon deel III F. Maschner (Weltmusik)
- Tien etudes deel I H. Strategier (Harmonia)
- Melodische Bassetüden O. Weilburg

Voordrachtstukken:

Twee voordrachtstukken van verschillend karakter, ter hoogte van het Repertorium Concoursen Solisten in de afdeling I

LITERATUURLIJST KEYBOARD

A-examen:

- Easy pop styles deel 1 en 2 H. Beeftink
uitgave van Teeseling – Nijmegen nr VT 267
- Micro styles deel 1 en 2 Chr Norton uitgave
boosey en Hawkes London.
- Easy Jazzy keyboard J Rac uitgave Universal
edition nr 16534
- Jazz Carneval H.G. Heumann
- Pop Parade H.G. Heumann
- Folk festival H.G. Heumann
(uitgave Schott Mainz)

- Favorite classic Melodies J. Bastien
(uitgave KJOS-west San-Diego USA)
- I believe in Keyboard 1-2 E. Kessels
(uitg Music design Nederweert)
- Elementaire Studies deel 1 J. Nieland
(uitgave Broekmans en van Poppel)

- Electronic Keyboard + Friends C Cowles
(uitgave spartem Press England)
- Orgel + Keyboard deel 1 en 2 H. Smit
(uitgave Smit en Schrama)
- Der neue Weg zum Keyboardspiel A.
Benthien (uitgave Schott)

B-examen:

- Easy Popstyles deel 3 en 4 H. Beeftink
- Micro Styles deel 2 en 3 Chr Norton
- I believe in Keyboard deel 2 en 3 E. Kessels
- Orgel en Keyboard deel 3 en 4 H. Smit
- De neue Weg zum Keyboardspiel deel 3 en 4 A Benthien
- Etudes opus 85 Th Oack
- The complete keyboardplayer deel 3 en 4 K. Baker
- Keyboard speel je zo deel 3 en 4
- Rock pop Keyboard deel 2 Schmitt
- Pop piano styles deel 3 en 4 J. Bastien
- Jazz Gemms B. Konowitz uitgave Alfred usa
- Pop selectiond deel 1 en 2 uitgave Music Design
- Exercises in Style deel 2 Music Design
- classic Pops W. Th.Mifune uitgave Kunzelmann
- Do-re-mi- van PruiKentijd- Schuitema uitgave Harmonia
- Rock piano deel 1 J. Moser uitgave Schott
- Pop, Boogie and Blues deel 2 en 3 H. Beeftink
- Early English Sonatinas A. Rowley uitgave Boosey and Hawkes

C-examen:

Etuden:

- Piano etuden Czerny of Heller

Polyfonie:

- Polyfonie: J.S. Bach Kleine Präludien

Voordracht:

- Rock Piano I J. Moser
- Der Neue Weg zum Keyboardspiel deel 5
- Blues and Boogies
- Zuidamerikaans
- film en Musicalmelodieën
- Poprepertoire

D-examen:**Etuden:**

- Schule der Gelaufigkeit Czerny
- **Polyfonie:**
- 2 stemmige inventionen van J>S> Bach (polyfonie)

Voordracht:

- The Joy of Boogie and Blues
- Jazz Parnass für Klavier M Schmitz
- Rock Piano deel 1 en 2 J. Moser
- Blues-Boogie-Woogie M Schmitz
- Keyboard Praxis deel 2 A. Benthien
- Great Keyboard solos M.M. Dücker
- Zuidamerikaans repertoire

samenspel keyboard: A en B-examen

- Die Tasten-Band deel 1 W Wierzyk uitgave Schott

- Keyboardfun deel 1 t/m 3 L Searle uitgave Schott
- Duet Favorites deel 1 t/m 4 J. Bastien uitgave KJOS West
- Modern Pop Styles deel 1 W. Kahl uitgave Nord Musik Eckeruförde (Duitsland)

Opmerkingen:

Onder voordrachtstukken wordt verstaan:

- ❖ Het kunnen spelen van diverse ritmen op de keyboard (percussie)
De volgende stijlen:
 - pop muziek
 - Zuidamerikaans
 - Jazz- Boogie-Woogie-Blues
 - Amusementsmuziek
 - Klassieke muziek
- ❖ Verder: Stukjes voor 2 keyboards of keyboard en piano of keyboard en accordeon etc..... (samenspel.)

**Bron: Henri Lievens
Valkenswaard**

Inhoudsopgave

Voorwoord	blz 01
Het doel van de opleiding	blz 02

Examenreglement	blz 03
Exameneisen examen A	blz 06
Exameneisen examen B	blz 11
Exameneisen examen C	blz 17
Exameneisen examen D	blz 23
Bijlage 3 melodisch dictee	blz 31
Bijlage 4 akkoorden	blz 44
Bijlage 5 maat en ritme	blz 47
Bijlage 6 solfège	blz 53
Bijlage 7 prima-vista ritmisch	blz 55
Bijlage 8 prima-vista melodisch	blz 63
Bijlage 9 speeldictee	blz 67
Literatuurlijst accordeon	blz 68
Literatuurlijst keyboard	blz 70